

Dokument s plenarne sjednice

A9-0304/2023

25.10.2023

IZVJEŠĆE

s preporukama Komisiji o okviru EU-a za socijalni i profesionalni položaj umjetnika i radnika u kulturnom i kreativnom sektoru (2023/2051(INL))

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja
Odbor za kulturu i obrazovanje (Zajednički postupak odbora – članak 58. Poslovnika)

Izvjestitelji: Antonius Manders, Domènec Ruiz Devesa

(Inicijativa – članak 47. Poslovnika)

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
PRILOG PRIJEDLOGU REZOLUCIJE: PREPORUKE O SADRŽAJU TRAŽENOG PRIJEDLOGA	28
PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA OD KOJIH SU IZVJESTITELJI PRIMILI INFORMACIJE	31
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	33
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	34

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

s preporukama Komisiji o okviru EU-a za socijalni i profesionalni položaj umjetnika i radnika u kulturnom i kreativnom sektoru (2023/2051(INL))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 6., 46., 151., 153., 157., 165., 167. i 225. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članke 11., 12., 13., 15., 27., 28., 30. i 31. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava i akcijski plan za njegovu provedbu,
- uzimajući u obzir Preporuku UNESCO-a o statusu umjetnika od 27. listopada 1980., Konvenciju o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja iz 2005. i Deklaraciju usvojenu na Svjetskoj konferenciji UNESCO-a o kulturnim politikama i održivom razvoju (MONDIACULT 2022.),
- uzimajući u obzir odgovarajuće konvencije i preporuke Međunarodne organizacije rada,
- uzimajući u obzir Deklaraciju iz Stuttgarta Europskog vijeća od 19. lipnja 1983.,
- uzimajući u obzir Rimsku deklaraciju koju su 25. ožujka 2017. podržali čelnici 27 država članica, Europskog vijeća, Europskog parlamenta i Europske komisije,
- uzimajući u obzir Rimsku deklaraciju ministara kulture skupine G20 od 30. srpnja 2021.,
- uzimajući u obzir Izjavu iz Cáceresa¹ donesenu na neformalnom sastanku ministara kulture EU-a 25. i 26. rujna 2023.,
- uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije od 30. ožujka 2000. u predmetu C-178/97²,
- uzimajući u obzir relevantne pravne akte Unije u području socijalne politike i politike rada, kao što su Direktiva 2018/957 o izmjeni Direktive 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga³, Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti⁴, Direktiva 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog

¹ <https://spanish-presidency.consilium.europa.eu/media/keantfog/c%3%A1ceres-declaration.pdf>

² Presuda Suda od 30. ožujka 2000., Barry Banks i drugi/Theatre royal de la Monnaie, predmet C-178/97, ECLI:EU:T:1998:90.

³ SL L 18, 21.1.1997., str. 1.

⁴ SL L 166, 30.4.2004., str. 1.

vremena⁵, Direktiva (EU) 2019/1152 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o transparentnim i predvidivim radnim uvjetima u Europskoj uniji⁶ i Direktiva (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji⁷,

- uzimajući u obzir relevantne pravne akte Unije u području jednakog postupanja, kao što su Direktiva 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada⁸, koja uključuje sustave socijalne sigurnosti, Direktiva 2010/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. o primjeni načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama koji su samozaposleni i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 86/613/EEZ⁹, Direktiva (EU) 2023/970 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o jačanju primjene načela jednakih plaća muškaraca i žena za jednak rad ili rad jednake vrijednosti putem transparentnosti plaća i mehanizama izvršenja¹⁰ te Direktiva (EU) 2022/2381 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o poboljšanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih trgovačkih društava i o povezanim mjerama (Žene u upravama),
- uzimajući u obzir Direktivu 2019/11598 o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi,
- uzimajući u obzir Direktivu 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2012. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama)¹¹,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu¹² i Direktivu (EU) 2019/789 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava koja se primjenjuju na određene internetske prijenose organizacija za radiodifuziju te reemitiranja televizijskih i radijskih programa,
- uzimajući u obzir Odluku (EU) 2017/864 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o Europskoj godini kulturne baštine (2018.)¹³,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 22. svibnja 2018. naslovljenu „Nova europska agenda za kulturu” (COM(2018)0267),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 22. svibnja 2018. naslovljenu „Izgradnja snažnije Europe: uloga politika u području mladih, obrazovanja i kulture”

⁵ SL L 299, 18.11.2003., str. 9.

⁶ SL L 186, 11.7.2019., str. 105.

⁷ SL L 275, 25.10.2022., str. 33.

⁸ SL L 204, 26.7.2006., str. 23.

⁹ SL L 180, 15.7.2010., str. 1.

¹⁰ SL L 132, 17.5.2023., str. 21.

¹¹ SL L 131, 20.5.2017., str. 1.

¹² SL L 130, 17.5.2019., str. 92.

¹³ SL L 131, 20.5.2017., str. 1.

(COM(2018)0268),

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. rujna 2020. naslovljenu „Aksijski plan za digitalno obrazovanje 2021. – 2027.: Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu” (COM(2020)0624),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. prosinca 2020. naslovljenu „Europski mediji u digitalnom desetljeću: akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji” (COM(2020) 0784 final),
- uzimajući u obzir okvirne sporazume europskih socijalnih partnera o radu na daljinu (2002.) i digitalizaciji (2020.),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/818 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Kreativna Europa (2021. – 2027.)¹⁴,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013¹⁵,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost¹⁶,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017¹⁷,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 4. ožujka 2021. naslovljenu „Aksijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava” (COM(2021)0102),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 29. lipnja 2022. o planu rada za kulturu za razdoblje 2019. – 2022. (COM(2022)0317),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. rujna 2022. naslovljenu „Smjernice za primjenu prava Unije o tržišnom natjecanju na kolektivne ugovore u pogledu uvjeta rada samozaposlenih osoba bez zaposlenika” (2022/C 374/02),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 25. siječnja 2023. naslovljenu „Jačanje socijalnog dijaloga u Europskoj uniji: iskorištavanje njegova punog potencijala za upravljanje pravednim tranzicijama” (COM(2023) 40 final),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 6. rujna 2023. o digitalizaciji u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti: olakšavanje slobodnog kretanja na jedinstvenom tržištu (COM(2023)501 final),
- uzimajući u obzir Odluku (EU) 2023/936 Europskog parlamenta i Vijeća od

¹⁴ SL L 189, 28.5.2021., str. 34.

¹⁵ SL L 231, 30.6.2021., str. 21.

¹⁶ SL L 57, 18.2.2021., str. 17. – 75.

¹⁷ SL L 107, 26.3.2021., str. 30.

10. svibnja 2023. o Europskoj godini vještina¹⁸,

- uzimajući u obzir izvješće Europske komisije „Izgleđi za europsku medijsku industriju”, objavljeno 17. svibnja 2023. (SWD (2023) 150 final),
- uzimajući u obzir Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje,
- uzimajući u obzir strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2021. – 2027. i Izvješće Parlamenta o novom strateškom okviru EU-a za zdravlje i sigurnost na radu nakon 2020. (uključujući bolju zaštitu radnika od izloženosti štetnim tvarima, stresa na radu i povreda nastalih čestim ponavljanjem pokreta) (2021/2165(INI)),
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje (2018/C 189/01),
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 26. studenoga 2018. o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti (2019/C 387/01),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 18. svibnja 2021. o oporavku, otpornosti i održivosti kulturnog i kreativnog sektora,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za učenje,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća od 7. prosinca 2022. o planu rada EU-a za kulturu za razdoblje 2023. – 2026. (2022/C 466/01),
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 30. siječnja 2023. o primjerenom minimalnom dohotku kojim se osigurava aktivno uključivanje,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 12. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga u Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 7. lipnja 2007. o socijalnom statusu umjetnika (2006/2249(INI)) i od 20. listopada 2021. o položaju umjetnika i kulturnom oporavku u EU-u (2020/2261(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. prosinca 2016. o dosljednoj politici EU-a za kulturne i kreativne industrije¹⁹,

¹⁸ SL L 125, 11.5.2023., str. 1.

¹⁹ SL C 238, 6.7.2018., str. 28.

- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 11. prosinca 2018. o Novoj europskoj agenci za kulturu (2018/2091(INI)) i od 14. prosinca 2022. o provedbi Nove europske agende za kulturu i Strategije EU-a za međunarodne kulturne odnose (2022/2047(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. rujna 2020. o kulturnom oporavku Europe (2020/2708(RSP)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o umjetnoj inteligenciji u obrazovnom, kulturnom i audiovizualnom sektoru (2020/2017(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. lipnja 2021. o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2020. (2021/2025(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2021. o europskim medijima u digitalnom desetljeću: akcijski plan za potporu oporavku i transformaciji (2021/2017(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. studenoga 2021. o akcijskom planu za intelektualno vlasništvo za oporavak i otpornost EU-a (2021/2007(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. studenoga 2021. o europskom prostoru obrazovanja: zajednički holistički pristup (2020/2243(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. studenoga 2021. o reviziji Financijske uredbe s obzirom na stupanje na snagu višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. (2021/2162(INI)) i izvješće odbora BUDG i CONT, kao mandat potvrđen na plenarnoj sjednici 10. svibnja 2023., o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (preinaka) (2022/0162(COD)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju o uvođenju europskog broja socijalnog osiguranja i osobne radne iskaznice (2021/2620(RSP)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. prosinca 2022. o povećanju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027.: otporan proračun EU-a prilagođen novim izazovima (2022/2046(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. ožujka 2023. o europskom semestru za usklađivanje ekonomske politike: prioriteta u području zapošljavanja i socijalni prioriteta za 2023. (2022/2151(INI)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. lipnja 2023. o jačanju socijalnog dijaloga (2023/2536(RSP)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. lipnja 2023. s preporukama Komisiji o kvalitetnom stažiranju u Uniji (2020/2005(INL)),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. studenoga 2021. o politici EU-a u pogledu sporta: ocjena i mogući putevi naprijed (2021/2058(INI)),

- uzimajući u obzir studiju koju je za Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja i Odbor za kulturu i obrazovanje provela Služba Europskog parlamenta za istraživanja u studenome 2023. [u pripremi], naslovljenu „Okvir EU-a za socijalni i profesionalni položaj umjetnika i radnika u kulturnom i kreativnom sektoru – procjena europske dodane vrijednosti” i izvješće iz svibnja 2021., koje je naručio Europski parlament, naslovljeno „Položaj umjetnika i kulturnih radnika te kulturni oporavak u Europskoj uniji nakon pandemije bolesti COVID-19: preporuke o politikama”²⁰,
 - uzimajući u obzir izvješće radne skupine stručnjaka iz država članica za otvorenu metodu koordinacije o statusu i radnim uvjetima umjetnika te kulturnih i kreativnih djelatnika iz lipnja 2023.²¹,
 - uzimajući u obzir izvješće radne skupine stručnjaka iz država članica za otvorenu metodu koordinacije od 4. lipnja 2021. naslovljeno „Towards gender equality in the cultural and creative sectors” (Prema rodnoj ravnopravnosti u kulturnom i kreativnom sektoru),
 - uzimajući u obzir izvješće platforme „Voices of Culture” iz lipnja 2021. naslovljeno „Status i radni uvjeti umjetnika, kulturnih i kreativnih stručnjaka”²²,
 - uzimajući u obzir studiju koju je naručila Komisija naslovljenu „Status i radni uvjeti umjetnika te kulturnih i kreativnih djelatnika”, Europska mreža stručnjaka za kulturu i audiovizualnu politiku (EENCA) (2020.)²³,
 - uzimajući u obzir studiju UNESCO-a naslovljenu „Kultura i radni uvjeti umjetnika: provedba Preporuke iz 1980. o statusu umjetnika” (2019.),
 - uzimajući u obzir članke 47. i 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja i Odbora za kulturu i obrazovanje u skladu s člankom 58. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja i Odbora za kulturu i obrazovanje (A9-0304/2023),
- A. budući da kulturni i kreativni sektori imaju ključnu ulogu u osiguravanju kulture kao javnog dobra i kulturnih prava europskih građana; budući da kultura, umjetnost, kulturna baština i kulturna raznolikost imaju veliku vrijednost za europsko društvo sa stajališta kulture, obrazovanja, demokracije, okoliša, društva, ljudskih prava, gospodarstva i inovacija te predstavljaju strateške sektore za proces europske integracije te bi ih stoga trebalo poduprijeti dostatnim financiranjem i ambicioznim političkim okvirima, uzimajući u obzir sinergije s drugim sektorskim politikama;

²⁰ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/652252/IPOL_BRI\(2021\)652252_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/652252/IPOL_BRI(2021)652252_EN.pdf)

²¹ Europska komisija, Glavna uprava za obrazovanje, mlade, sport i kulturu, Status i radni uvjeti umjetnika te kulturnih i kreativnih djelatnika – Izvješće radne skupine stručnjaka iz država članica EU-a za otvorenu metodu koordinacije – završno izvješće, Ured za publikacije Europske unije, 2023. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/46315>

²² <https://voicesofculture.eu/wp-content/uploads/2021/07/VoC-Brainstorming-Report-Working-Conditions-2.pdf>

²³ <https://ec.europa.eu/culture/news/study-artists-working-conditions-published>

- B. budući da su umjetnici, autori, izvođači i svi stvaratelji kulture kreativni izvor naše europske kulture na kojoj se temelje naše društvo i demokracija; budući da su kulturni i kreativni izričaji i djela često rezultat prijeko potrebnih doprinosa osoba koje rade u kulturnom i kreativnom sektoru („stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru”) u okviru različitih funkcija, uloga i sposobnosti, od stvaranja djela do tehničke potpore i potpore upravljanju projektima, uključujući između ostaloga programiranje, istraživanje i kustoske aktivnosti, komunikaciju i potporu razvoju publike; budući da postojanje takvih izričaja i djela stoga ovisi o tome dobivaju li svi stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru odgovarajuće priznanje i potporu;
- C. budući da se umjetničke aktivnosti mogu provoditi u svojstvu amatera ili stručnjaka, čime se povećava konkurencija u ionako visoko konkurentnom okruženju; budući da pravna razlika između njih nije uvijek jasno utvrđena i može se razlikovati u nacionalnim zakonodavstvima i nacionalnim praksama; budući da je potrebno razviti sveobuhvatne politike kako bi se osiguralo da stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru mogu živjeti od svoga djelovanja;
- D. budući da je 2022. u državama članicama u kulturi bilo zaposleno 7,7 milijuna ljudi, što čini 3,8 % ukupnog broja zaposlenih²⁴; budući da relevantni gospodarski učinak kulturnog i kreativnog sektora, koji čini 4,2 % BDP-a EU-a i 1,0 % svih rashoda opće države²⁵, također djeluje kao pokretač održivog rasta u različitim sektorima te za lokalni i regionalni razvoj;
- E. budući da, bez obzira na njihovu ulogu ili status radnika ili samozaposlene osobe, životni i radni uvjeti stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru mogu biti obilježeni nesigurnošću, nestabilnošću i isprekidanim obrascima rada, nepredvidljivim prihodima, slabijom pregovaračkom moći u odnosima s ugovornim partnerima, kratkoročnim ugovorima, slabom ili nikakvom pokrivenošću socijalnim osiguranjem te nedostatkom pristupa potpori za nezaposlene; budući da se opseg pokrivenosti socijalnim osiguranjem stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru razlikuje unutar i između zemalja zbog razlika u sektorima i vrstama rada unutar sektora te može dovesti do razlika u životnim i radnim uvjetima; budući da je potrebno drastično poboljšati socijalne i radne uvjete u kulturnom i kreativnom sektoru, kako je istaknuto u Rimskoj deklaraciji čelnika skupine G20 iz listopada 2021.²⁶;
- F. budući da se kulturni i kreativni sektor uglavnom sastoji od pojedinaca te mikro, malih i srednjih organizacija i poduzeća, organizacija kojima se samostalno upravlja i kulturnih zadruga; budući da je više nego dvostruko veći broj stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru samozaposlen nego u općoj populaciji (32 % u usporedbi s 14 %) i da su stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru često zaposleni u oblicima zaposlenja koji odstupaju od tradicionalnih radnih uvjeta i da je u odnosu na prosječne radnike manje vjerojatno da će imati stalno radno mjesto, biti zaposleni, raditi na puno radno vrijeme ili imati posao, te često kombiniraju zaposlenje i samozapošljavanje, uključujući samozapošljavanje bez zaposlenika, u kulturnom i kreativnom sektoru i u

²⁴ Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230824-1>

²⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_expenditure_on_cultural,_broadcasting_and_publishing_services&oldid=593681

²⁶ <https://www.consilium.europa.eu/media/52730/g20-leaders-declaration-final.pdf>

drugim sektorima kao što su usluge ili obrazovanje; budući da rad na više radnih mjesta može ozbiljno utjecati na ravnotežu između poslovnog i privatnog života; budući da se karijere stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru obično temelje na projektima i da ti stručnjaci imaju visok stupanj mobilnosti;

- G. budući da nepostojanje posebnog okvira za zapošljavanje stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru u okviru nacionalnog prava u nekim državama članicama i ti netipični radni uvjeti, koji se često prekidaju znatnim razdobljima neplaćenog vremena provedenog na umjetničkom istraživanju, stvaranju djela ili vježbanju, u kombinaciji s neregularnim prihodima, dovode do nepravilnih plaćanja i prekida razdoblja uplaćivanja doprinosa kojima se ozbiljno ograničava doprinosni kapacitet stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru i učinkovit pristup socijalnoj zaštiti; budući da je zbog toga njihov pristup relevantnim naknadama, uključujući sustave naknada za nezaposlenost, razine naknade tijekom umirovljenja, naknade za godišnji odmor i bolovanje te dopust zbog obiteljskih razloga i dopust radi skrbi, kao i pristup skrbi za djecu, često ograničen; budući da, čak i kad je pokrivenost dostupna na dobrovoljnoj osnovi, među samozaposlenim stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru postoji niska stopa pokrivenosti; budući da se ta situacija može pogoršati zbog netočnog utvrđivanja radnog statusa stručnjaka u području kulturnog i kreativnog sektora;
- H. budući da napredovanje u karijeri i održivost karijere u kulturnom i kreativnom sektoru često ovise o socioekonomskim značajkama, kao i o dobi, spolu, etničkom podrijetlu, invaliditetu i klasi; budući da radnici u kulturnom i kreativnom sektoru u sredini karijere, radnici s invaliditetom, radnici iz manjinskih etničkih skupina i radnici koji potječu iz radničkih obitelji mogu biti izloženi radnim uvjetima lošije kvalitete; budući da su napredak i održivost karijere u kulturnom i kreativnom sektoru izazov i da se izgledi za razvoj karijere pogoršavaju s dobi; budući da je veća stopa samozapošljavanja posebno očita za radnike starije dobi u kulturnom i kreativnom sektoru, zbog čega su izloženi većem riziku od nesigurnosti zaposlenja;
- I. budući da su stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru bili teško pogođeni pandemijom bolesti COVID-19, zbog koje su na vidjelo izašli njihovi nesigurni životni i radni uvjeti; budući da je UNESCO procijenio da je 2020. na globalnoj razini više od 10 milijuna radnika u kulturnom i kreativnom sektoru izgubilo posao²⁷; budući da su mehanizmi za borbu protiv krize imali ključnu ulogu tijekom i nakon pandemije bolesti COVID-19 u suočavanju s izazovima u kulturnom i kreativnom sektoru; budući da se, iako su kulturni i kreativni sektori doživjeli znatnu tranziciju zbog pandemije, digitalizacije i zelene tranzicije, zbog čega su cjeloživotno učenje, prekvalifikacija i usavršavanje ključni, ti sektori nisu u potpunosti oporavili od gubitaka nastalih tijekom pandemije, što ima trajan učinak na egzistenciju osoba koje rade u tim sektorima; budući da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 istaknula krhkost postojećih organizacijskih struktura i radnih praksi, posebno za stručnjake u ranjivom položaju s nesigurnim radnim statusom, kao što su oni koji rade na temelju netipičnih ugovora o radu ili ugovora o radu na temelju projekata;
- J. budući da stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru obično imaju niska mirovinska prava zbog netipičnih i često nesigurnih radnih mjesta, što može utjecati na razinu

²⁷ UNESCO, Re Shaping Policies for Creativity (Preoblikovanje politika za kreativnost).

doprinosa ili druge potrebne kriterije prihvatljivosti; budući da se umjetnici mogu nastaviti baviti svojom djelatnošću i nakon službene dobi za umirovljenje;

- K. budući da sektorski socijalni dijalog koji dobro funkcionira, na nacionalnoj razini i razini EU-a, te visoke razine pokrivenosti kolektivnim pregovaranjem imaju ključnu ulogu u izgradnji profesionalnih i održivih sektora jer olakšavaju uključivo tržište rada kojim se potiču pristojni radni uvjeti, uključujući pravedne i primjerene plaće; budući da ograničena razina pokrivenosti kolektivnim pregovaranjem u kulturnim i kreativnim sektorima²⁸ u nekoliko država članica doprinosi lošoj kvaliteti radnih mjesta, niskim plaćama, nepovoljnim ugovorima i ograničenom pristupu socijalnoj zaštiti; budući da se sindikati suočavaju s izazovima u organizaciji stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru zbog isprekidanih obrazaca rada, promjena radnih mjesta i kombinacije profesionalnih aktivnosti te s obzirom na veći broj samozaposlenih stručnjaka u tom sektoru; budući da niz organizacija ne sudjeluje u kolektivnom pregovaranju i da mnoge profesionalne skupine i dalje nisu zastupljene; budući da bi se novi izazovi s kojima se ti sektori suočavaju, kao što su digitalizacija, umjetna inteligencija i razvoj novih vještina, trebali odražavati u modernim i učinkovitim sustavima kolektivnog pregovaranja;
- L. budući da neprijavljeni rad ugrožava ljudska prava, a posebno pristojne radne i životne uvjete, ometa politike usmjerene na održivi rast, stvara ozbiljne rizike za održivost europskog socijalnog modela i potiče nepošteno tržišno natjecanje; budući da je raširenost djelomično ili potpuno neprijavljenog rada koji stručnjake isključuje iz zaštite radnog prava i pokrivenosti socijalnim osiguranjem pitanje koje izaziva veliku zabrinutost u kulturnom i kreativnom sektoru; budući da Europsko nadzorno tijelo za rad (ELA) ima ključnu ulogu u provođenju usklađenih i zajedničkih inspekcija kako bi se poboljšale sposobnosti država članica u vezi s osiguravanjem zaštite osoba koje ostvaruju svoje pravo na slobodno kretanje i suzbijanjem prekogranične prijevare i zlouporabe;
- M. budući da su razlike u plaćama, mirovinama i skrbi među spolovima prisutne i u kulturnom i kreativnom sektoru; budući da su žene u manjini kada je riječ o upraviteljskim i rukovodećim položajima²⁹; budući da žene u prosjeku zarađuju manje od svojih muških kolega u istom zanimanju³⁰ i u vrstama ugovora kojima se može ozbiljno utjecati na ravnotežu između poslovnog i privatnog života, među ostalim nekonvencionalnim i neredovitim radnim vremenom, potrebom za putovanjem radi posla i intenzivnim umrežavanjem, kao i nedostatkom infrastrukture za skrb; budući da zbog toga žene u usporedbi često imaju kraće karijere, posebno u audiovizualnom sektoru;
- N. budući da je seksualno uznemiravanje u kulturnom i kreativnom sektoru tri puta veće³¹ nego u slučaju prosječne radne snage; budući da su žene nerazmjerno izložene

²⁸ Napomena Eurofounda o trendovima zapošljavanja i radnim uvjetima u kreativnim sektorima, dostavljena na zahtjev izvjestitelja, 29. svibnja 2023.

²⁹ <http://www.womarts.eu/upload/01-LI-WOMART-1-20-6.pdf>, p. 34 and s.

³⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EARN_GR_GPGR2__custom_6350417/default/table?lang=en [PMMR1] PAG. 60; https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---sector/documents/publication/wcms_865323.pdf

³¹ Napomena Eurofounda o trendovima zapošljavanja i radnim uvjetima u kreativnim sektorima, dostavljena na zahtjev izvjestitelja, 29. svibnja 2023.

uznemiravanju i zlostavljanju, među ostalim i na internetu, što je vidljivo iz pokreta MeToo; budući da to može podrazumijevati rizik od autocenzure, koja negativno utječe na vrstu umjetničkog izražavanja koju žene proizvode te ograničava njihovu slobodu izražavanja i napredovanje u karijeri; budući da rodno uvjetovano nasilje i slučajevi uznemiravanja u kulturnom i kreativnom sektoru jačaju rodne nejednakosti³²; budući da će za sprečavanje i uklanjanje takvih sustavnih prepreka biti potreban integrirani pristup; budući da su Konvencija MOR-a protiv nasilja i uznemiravanja iz 2019. (br. 190) i Preporuka o nasilju i uznemiravanju (br. 206) prvi međunarodni standardi rada kojima se osigurava zajednički okvir za sprečavanje, otklanjanje i iskorjenjivanje nasilja i uznemiravanja u svijetu rada;

- O. budući da su neke države članice donijele poticajne mjere kako bi potakle poduzeća da na dobrovoljnoj osnovi sudjeluju u reintegraciji žrtava rodno uvjetovanog nasilja i uznemiravanja na tržište rada, odobravajući im moguće smanjenje doprinosa poslodavaca sustavima socijalne sigurnosti pri zapošljavanju na neodređeno vrijeme, što bi moglo poslužiti kao primjer dobre prakse;
- P. budući da stručnjaci iz kulturnog i kreativnog sektora koji dolaze iz skupina u nepovoljnom položaju, uključujući pripadnike etničkih i geografskih manjina ili osobe s drugačijim boravišnim statusom, osobe u ranjivom socioekonomskom položaju, osobe s invaliditetom te LGBTIQ+ osobe, žene i mlade, imaju manji pristup umjetničkim i kulturnim karijerama i manje mogućnosti za razvoj dugotrajnih karijera u tom sektoru, čime se povećava rizik od nedostatka generacijske obnove u kulturnom i kreativnom sektoru;
- Q. budući da u nizu država članica ne postoji poseban pravni okvir ni za jednu kategoriju stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru; budući da je niz država članica u postupku ažuriranja svojeg pravnog okvira kako bi se zaštitila prava stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru uzimajući u obzir posebnosti kulturnog i kreativnog sektora; budući da je nekoliko država članica u svoje planove za oporavak i otpornost uključilo zakonodavne reforme za poboljšanje radnih uvjeta stručnjaka iz kulturnog i kreativnog sektora;
- R. budući da je mobilnost važan element profesionalne umjetničke aktivnosti i razvoja karijere te da doprinosi povećanju prihoda i dugoročnoj financijskoj predvidljivosti; budući da se mnogi umjetnici često kreću među državama članicama; budući da je mobilnost važna za studente i mlade stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru kako bi proširili svoje obrazovanje, stekli raznolike skupove vještina i prepoznali širi raspon atraktivnih mogućnosti za razvoj karijere; budući da, s druge strane, umjetnička mobilnost podrazumijeva specifične izazove, posebno u vezi sa socijalnom zaštitom i oporezivanjem, koji zahtijevaju specifične mjere; budući da visoka razina mobilnosti također može dovesti do neprijavljenog rada³³; budući da bi postojeće instrumente financiranja kojima se podupire mobilnost trebalo bolje prilagoditi posebnostima sektora; budući da umjetničko stvaralaštvo često uključuje ne samo europske stručnjake

³² MOR, Policy Brief on sexual harassment in the entertainment industry (Programski dokument o seksualnom uznemiravanju u industriji zabave), studeni 2020.

³³ Europsko nadzorno tijelo za rad, Studija „Različiti oblici prekograničnog neprijavljenog rada, uključujući državljane trećih zemalja”, rujan 2021., str. 13.; https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2022-01/Study-report-on-different-forms-of-cross-border-UDW.2021_EN.pdf

u kulturnom i kreativnom sektoru nego i stručnjake iz trećih zemalja čija mobilnost može biti ograničena poteškoćama u dobivanju viza za srednjoročni boravak;

- S. budući da se pristupom umjetničkom obrazovanju promiče socijalna uključenost i borba protiv nejednakosti; budući da je program Erasmus+ najopipljiviji uspjeh Unije kada je riječ o postizanju ciljeva kvalitetnog i uključivog obrazovanja; budući da trenutačni nedostatak automatskog uzajamnog priznavanja umjetničkih kompetencija te kreativnih vještina i kvalifikacija otežava prekograničnu mobilnost stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru;
- T. budući da kulturni i kreativni sektor prolazi kroz znatne promjene koje zahtijevaju procjenu vještina potrebnih u tim sektorima i razvoj politika za rješavanje trenutačnog nedostatka vještina; budući da je u Paktu za vještine 2020. i Europskoj godini vještina 2023. dodatno istaknuta potreba za integracijom vještina, posebno transverzalnih, mekih i digitalnih vještina, u obrazovne sustave u cilju razvoja talenata i promjene karijere, među ostalim s pomoću tehničkog i strukovnog osposobljavanja putem opsežnih partnerstava za vještine u širem ekosustavu kulturnog i kreativnog sektora, u suradnji sa socijalnim partnerima;
- U. budući da brzi tempo digitalne transformacije, ubrzan tijekom pandemije bolesti COVID-19, i sve veća upotreba alata umjetne inteligencije dovode do otvaranja novih prilika i radnih mjesta, čime se omogućuju novi poslovni modeli i oblici proizvodnje, diversificiraju radni uvjeti i povećava dostupnost kulture široj publici, uz doprinos dinamičnosti sektorâ i njihovoj transformaciji; budući da je to, međutim, sa sobom donijelo određene izazove i nesigurnosti koji su doveli do gubitka radnih mjesta, otpuštanja radnika i gubitka kontrole nad njihovim radom, uključujući izazove povezane s autorstvom i vlasništvom nad djelima te s raznolikošću; budući da je digitalizacija olakšala prekogranično pružanje kulturnih usluga; budući da je taj trend išao ruku pod ruku sa sve većom uporabom zlonamjernih i prisilnih ugovornih praksi od strane velikih medijskih platformi, čime se ugrožavaju poštena i primjerena naknada i radni uvjeti europskih stvaratelja;
- V. budući da je pravedna naknada za korištenje njihova kreativnog djela ključna za radne uvjete autora i skladatelja jer je to osnova njihove zarade kao profesionalnih stvaratelja; budući da organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i njihov globalni sustav imaju važnu ulogu u omogućivanju pravedne naknade stvarateljima, među ostalim u okviru pregovora o tarifama s korisnicima, te u doprinosu promicanju kulturne raznolikosti i izražavanja;
- W. budući da Deklaracija iz Stuttgarta odražava ujedinjenu europsku viziju u kojoj su čelnici izrazili želju da zajedno rade na zajedničkoj sudbini i želji za potvrđivanjem europskog identiteta te za napretkom prema sve tješnjoj uniji europskih naroda; budući da se u Deklaraciji uloga kulture smatra važnom komponentom za postizanje tog cilja;

Kulturni i kreativni sektori: okupljanje europskih naroda

- 1. smatra da kulturni i kreativni sektori imaju ključnu ulogu u uspjehu ljudi i promicanju socijalne i gospodarske kohezije Europe, zdrave demokracije te blagostanja i uključivosti naših društava; nadalje, smatra da zaslužuju potporu zbog suštinske vrijednosti umjetnosti i kulture;

2. ističe da su stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru vrlo važni za proces europske integracije i da njihov rad doprinosi povezivanju zajednica, izgradnji identiteta europskih naroda, promicanju europske kulturne raznolikosti i univerzalnom dijalogu;
3. ističe odgovornost Unije, u skladu s člankom 167. UFEU-a, u doprinosu procvatu kultura država članica te, u skladu s člankom 3. UEU-a, u očuvanju i unapređenju europske kulturne baštine; smatra da je europska kulturna baština povijesno djelovala kao faktor privlačenja i utjecaja diljem svijeta, no da bi se ponovno uspostavila ta vodeća uloga, potrebna su znatna ulaganja u kulturne i kreativne sektore i politike kojima se oni jačaju, čime bi se zajamčila kulturna prava građana;

„Status umjetnika”

4. poziva države članice da nastoje provesti preporuku UNESCO-a iz 1980. o statusu umjetnika, čije su sve potpisnice; napominje da naknadna izvješća o provedbi pokazuju da je potrebno učiniti više kako bi se postupilo u skladu s preporukom; smatra da promjene u posljednja četiri desetljeća, posebno one povezane s digitalizacijom, uključujući umjetnu inteligenciju i sve više atipičnih oblika rada, iziskuju od država članica da kontinuirano prilagođavaju svoje mjere kako bi ispunile svoje obveze u pogledu uspostave potpunog, čvrstog i dosljednog okvira prava; nadalje, potiče države članice da doprinesu postojećim mehanizmima praćenja UNESCO-a kako bi se poboljšalo prikupljanje informacija i podataka o životnim i radnim uvjetima stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru te kako bi se prikupile informacije za donošenje politika utemeljenih na dokazima;
5. napominje da su stručnjaci utvrdili da je nedostatak definicije stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru i priznavanja posebnosti njihovih radnih uvjeta³⁴ jedan od glavnih čimbenika koji dovode do slabe pokrivenosti socijalnom zaštitom stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru; poziva države članice da prepoznaju specifičnu situaciju stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, uz pomoć Komisije, uzimajući u obzir i prema potrebi prilagođavajući različita pravila koja se primjenjuju na samozaposlene i zaposlene radnike kako bi se osigurala, s jedne strane, neometana primjena uvjeta povezanih s njihovim statusom, za one koji imaju takav status u skladu s nacionalnim pravom te kako bi se postigla konvergencija i, s druge strane, poboljšao položaj onih koji nisu obuhvaćeni takvim statusom, uz istodobno promicanje transnacionalnog rada u Europi;
6. poziva Komisiju da izradi pregled postojećih definicija stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru u državama članicama kako bi se ostvario doprinos zajedničkom razumijevanju koje će se odražavati u oblikovanju politika EU-a i statističkim podacima iz područja kulture; smatra da bi takav pristup također trebao biti usklađen s preporukom UNESCO-a iz 1980.;

Pristup socijalnoj zaštiti i dostojanstveni radni uvjeti

7. potiče države članice koje još nisu uvele poseban status umjetnika i drugih stručnjaka u

³⁴

<https://eenca.com/eenca/assets/File/EENCA%20publications/Study%20on%20the%20status%20and%20workin%20conditions%20of%20artists%20and%20creative%20professionals%20-%20Final%20report.pdf>

kulturnom i kreativnom sektoru da to učine, uz cilj olakšavanja pristupa stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru odgovarajućoj socijalnoj zaštiti u skladu s minimalnim standardima iz Preporuke Vijeća od 8. studenoga 2019. o pristupu radnika i samozaposlenih osoba socijalnoj zaštiti (2019/C 387/01); poziva države članice da uklone postojeće nedostatke u pristupu socijalnoj zaštiti, posebno u pogledu kulturnog i kreativnog sektora; poziva države članice koje već imaju „umjetnički status” da redovno prate njegovu prikladnost i da ga po potrebi poboljšaju u istom svjetlu, osiguravajući pokrivenost svih stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, a posebno samozaposlenih osoba, te da ga prilagode novim izazovima koje su donijele digitalizacija i pandemija bolesti COVID-19; pohvaljuje one države članice koje su posljednjih godina provele takvu reviziju i prilagodbu;

8. naglašava da netipični obrasci rada u kulturnim i kreativnim karijerama te visok stupanj profesionalne i geografske mobilnosti stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru i na nacionalnoj razini i na razini EU-a dovode do izazova, koji su zajednički diljem Unije, u pristupu socijalnoj zaštiti stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru; stoga smatra da su potrebne ciljane mjere i pojačana koordinacija na razini Unije kako bi se svim stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru, bez obzira na njihov radni status, u EU-u omogućio univerzalan, učinkovit i pojednostavljen pristup odgovarajućim i sveobuhvatnim sustavima socijalne zaštite; podsjeća na važnost odgovarajućih i pristupačnih sustava minimalnog dohotka za stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru koji često prolaze kroz razdoblja nedostatnih, nepravilnih ili neizvjesnih financijskih sredstava, istodobno naglašavajući da takvi sustavi ne bi trebali biti zamjena za pravednu i primjerenu naknadu i pristojne radne uvjete u kulturnom i kreativnom sektoru;
9. apelira na države članice da poduzmu posebne mjere kako bi osigurale stjecanje, očuvanje i prenosivost prava u svim sustavima kako bi se stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru, koji često kombiniraju ili mijenjaju posao ili variraju između statusa radnika i samozaposlenih osoba, omogućilo rješavanje problema nestabilnog i fragmentiranog dohotka, neplaćenog rada i nesigurnosti radnih mjesta te kako bi se očuvao minimalni standard za njihov dohodak učinkovitim prilagodbom nacionalnih sustava socijalne sigurnosti u cilju osiguravanja sveobuhvatnog pristupa socijalnim naknadama, uključujući naknade za nezaposlenost, u sustavima socijalne zaštite koji se temelje na doprinosima i osiguravanjem odgovarajuće pokrivenosti, kao i olakšavanjem njihova sudjelovanja u slučaju dobrovoljnih sustava socijalne zaštite; potvrđuje da pravo na pravednu, primjerenu i razmjernu naknadu koja proizlazi iz autorskog prava i srodnih prava mora biti u skladu sa sustavima socijalne zaštite, posebno s pristupom doprinosnoj mirovini, s obzirom na to da kreativne karijere nisu ograničene dobi;
10. naglašava da je potrebno ispravno utvrditi radni status osoba koje rade u kulturnom i kreativnom sektoru koji odgovara njihovim stvarnim radnim aranžmanima; naglašava da su svi radnici obuhvaćeni pravnom stečevinom EU-a o radnom pravu i nacionalnim radnim pravom te, među ostalim, imaju pravo na minimalnu plaću, kolektivno pregovaranje, radno vrijeme i zdravstvenu zaštitu, pravo na plaćeni dopust i bolji pristup zaštiti od nesreća na radu, naknade za nezaposlenost i bolovanje, kao i na doprinosne starosne mirovine; poziva države članice da ojačaju djelovanje tijela za provedbu zakona o radu i da provedu Konvenciju Međunarodne organizacije rada br. 81 o inspekciji rada, uz posvećivanje posebne pozornosti osiguravanju ispravne

klasifikacije osoba koje rade u kulturnom i kreativnom sektoru;

Izazovi u prekograničnim situacijama

11. naglašava opću važnost prekogranične mobilnosti za olakšavanje kreativnog rada stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru i širenje mogućnosti za stjecanje novog radnog iskustva u inozemstvu;
12. naglašava da je osiguravanje neometane koordinacije i prenosivosti prava u svim sustavima socijalne zaštite među državama članicama važno kako bi se stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru, u kojima postoji visok stupanj mobilnosti radne snage, osigurao učinkovit pristup socijalnoj zaštiti; poziva države članice da pravilno i dosljedno primjenjuju uredbe (EZ) br. 883/2004 i 987/2009; naglašava važnost brzog donošenja i provedbe njihove revizije;
13. napominje da je snalaženje u različitim postojećim sustavima i dalje izazov, posebno za samozaposlene i nestandardne radnike; žali zbog toga što i dalje postoje mnoge administrativne, financijske, fiskalne i jezične prepreke mobilnosti, osobito prekogranična prenosivost prava iz sustava socijalne sigurnosti, često zbog razlika među zakonodavstvima država članica; ističe da se stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru koji ostvaruju svoje pravo na slobodno kretanje često suočavaju s višestrukim doprinosima socijalnom i zdravstvenom osiguranju u nekoliko država članica, a da od njih ne mogu imati koristi; poziva na snažniju koordinaciju na razini Unije kako bi se smanjile razlike među nacionalnim sustavima i osiguralo da stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru koji rade u nekoliko zemalja mogu imati koristi od svojih socijalnih prava;
14. smatra da je promicanje informacija o pravilima koordinacije sustava socijalne sigurnosti u Europi o prekograničnoj mobilnosti umjetnika na razini EU-a nužno i korisno za stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru; potiče Komisiju i države članice da ojačaju postojeće ili, ako nisu uspostavljene, uspostave nove, odgovarajuće financirane informacijske točke za mobilnost kao jedinstvene kontaktne točke koje su lako dostupne na svim jezicima EU-a i koje će pomoći stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru da prikupe sve relevantne sektorske informacije o svojim radnim uvjetima, mobilnosti, fiskalnosti i naknadama socijalne zaštite;
15. smatra da automatizirana razmjena informacija putem Informacijskog sustava elektroničke razmjene podataka o socijalnoj sigurnosti (EESSI) čiji je cilj, s pomoću administrativne suradnje, omogućiti mobilnim stručnjacima da neometano rade u Europi, nosi veliki potencijal za stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru; traži od Komisije da osigura da se EESSI-jem uzimaju u obzir posebnosti obrazaca rada i mobilnosti radne snage u kulturnom i kreativnom sektoru te da su obuhvaćeni svi stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru, nadovezujući se na nedavnu Komunikaciju o digitalizaciji u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti³⁵;
16. prima na znanje nedavni angažman Komisije u pilot-aktivnostima europske propusnice

³⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o digitalizaciji u koordinaciji sustava socijalne sigurnosti: olakšavanje slobodnog kretanja na jedinstvenom tržištu, 6.9.2023., COM(2023)501 final.

socijalne sigurnosti (ESSPASS) i potiče je da ubrza njihovu provedbu; ponavlja svoj opetovani poziv Komisiji da predstavi zakonodavni prijedlog za inicijativu ESSPASS kojom bi se mogla osigurati učinkovita identifikacija, sljedivost, objedinjavanje i prenosivost prava socijalne sigurnosti te poboljšati provedba pravila Unije o mobilnosti radne snage i koordinaciji sustava socijalne sigurnosti na tržištu rada kako bi se osigurali jednaki uvjeti za radnike i poduzeća u Uniji; ističe da je ključno osigurati da europski građani mogu ostvarivati svoja prava na prekogranično socijalno osiguranje i prava u obliku jednostavnog digitalnog alata; ističe da brza provjera statusa osiguranja i doprinosa može pomoći u borbi protiv neprijavljenog rada i neusklađenosti s mehanizmima određivanja plaća koji su na snazi u zemlji domaćinu, prijevara i zlouporabe naknada iz sustava socijalnog osiguranja te omogućiti institucijama socijalne sigurnosti, inspektoratima rada i pružateljima zdravstvene skrbi da provjere usklađenost unakrsnim povezivanjem baza podataka; ističe da bi se ESSP-om radnicima olakšalo i praćenje i potražnja njihovih doprinosa za socijalno osiguranje i naknada kao što su mirovinska prava, čime bi se olakšala njihova prenosivost i bolje spriječile socijalne prijevare u vezi s pitanjima kao što su zlouporaba podugovaranja, lažno samozapošljavanje, neprijavljeni rad i neplaćanje doprinosa za socijalno osiguranje; poziva na uvođenje rješenja ESSPASS u kulturnom i kreativnom sektoru, uz jamstvo da se njime uzimaju u obzir posebnosti sektora i posebne potrebe samozaposlenih osoba;

17. poziva Komisiju i države članice da, u suradnji s Europskim nadzornim tijelom za rad, pružanjem lako dostupnih informacija olakšaju potpunu primjenu primjenjivih kolektivnih ugovora u odredišnoj zemlji na upućene stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru i provedbu prava Unije kako bi se zajamčila odgovarajuća zaštita kada takvi stručnjaci ostvaruju svoje pravo na slobodno kretanje i suzbile nepravilnosti prekogranične prirode;
18. pozdravlja novu inicijativu za mobilnost Culture Moves Europe (Kultura pokreće Europu) u okviru programa Kreativna Europa, kojom se umjetnicima i drugim stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru nude bespovratna sredstva za mobilnost; poziva Komisiju i države članice da dodatno ojačaju i poboljšaju takve inicijative te da im osiguraju odgovarajuća financijska sredstva kako bi se omogućilo širenje tog programa u cilju dopiranja do najšireg mogućeg raspona stručnjaka i publike u kulturnom i kreativnom sektoru te kako bi se promicale europske koprodukcije, uključujući i zemlje koje nisu članice EU-a;
19. naglašava važnost natjecanja i inicijativa na razini Unije kojima se prikazuje bogatstvo i raznolikost europske kulture te doprinosi europskom osjećaju pripadnosti i identiteta, kao što su Nagrada publike Lux i nagrada Europske unije za književnost; poziva Komisiju da preispita i dodatno ojača natječaje ili inicijative koji se organiziraju isključivo unutar Unije te da promiče i omogućava nova natjecanja i inicijative, kao što su godišnja pjevačka natjecanja među državama članicama u cilju promicanja kulture i turizma u Europskoj uniji;

Pravedna naknada, prakse i financiranje

20. snažno potvrđuje da je kulturni rad profesionalna djelatnost i da kao takav mora biti pravedno i primjereno plaćen s obzirom na to da se njime odražavaju učinkovita razina obrazovanja, kompetencija i profesionalnog iskustva te osigurava pristojan životni

standard; zabrinut je zbog činjenice da se kulturni i kreativni sektori smatraju sektorima s niskim plaćama, pri čemu 38 % stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru spada u tri najniža decila mjesečnih plaća³⁶; pozdravlja nedavno donošenje Direktive (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća³⁷; poziva države članice da brzo prenesu tu Direktivu, posebno uzimajući u obzir kulturni i kreativni sektor;

21. žali zbog svih oblika nedovoljno plaćenog ili neplaćenog rada, kao što je praksa pružanja naknade za kulturni i kreativni rad u obliku eksponiranja, kao i zbog neuračunavanja neregistriranog radnog vremena kao radnog vremena te neplaćenih stažiranja³⁸, što može biti posljedica raširene neravnoteže moći u ugovornom odnosu;
22. žali zbog raširenosti praksi zakašnjelih plaćanja u kulturnom i kreativnom sektoru, što ozbiljno utječe na solventnost samozaposlenih osoba i MSP-ova koji djeluju u tom sektoru te povećava socioekonomske razlike među stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru; naglašava potrebu da države članice provedu Direktivu 2011/7/EU³⁹, među ostalim za poduzeća u kulturnom i kreativnom sektoru;
23. podsjeća na važnost autorskih i srodnih prava u kulturnom i kreativnom sektoru te njihove pravilne provedbe, osiguravajući da autori i izvođači, u svojstvu nositelja prava, dobiju pravednu naknadu za iskorištavanje svojeg djela; poziva na smisleno prenošenje i provedbu Direktive o autorskom pravu⁴⁰, u skladu s njezinim ciljevima;
24. poziva Komisiju da podrži države članice u osiguravanju adekvatne, pravedne, odgovarajuće i razmjerne naknade umjetnicima i stvarateljima za iskorištavanje njihova umjetničkog rada, uz odgovarajuće mehanizme te putem općih i sektorskih socijalnih dijaloga, u skladu sa zakonodavstvom Unije;
25. naglašava potrebu za olakšavanjem zakonitog pristupa sadržaju i potrebu za borbom protiv piratstva i ostale nezakonite upotrebe, posebno na jedinstvenom digitalnom tržištu;
26. smatra da je pravedna i odgovarajuća naknada za autore i skladatelje ključan dio njihovih radnih uvjeta i egzistencije; zabrinut je zbog upotrebe različitih oblika ugovora o otkupu prava koji mogu dovesti do praksi zlouporabe i prisile odnosno do zaobilaženja pravila i načela EU-a o pravednoj naknadi i potvrde duboke neravnoteže moći među ugovornim stranama zbog sve veće upotrebe takvih ugovora koji se često provode pod stranim jurisdikcijama u određenim sektorima; potiče države članice da zajamče da su ugovorni aranžmani u kulturnom i kreativnom sektoru u potpunosti u skladu s člancima 18., 19. i 20. Direktive o autorskom pravu kako bi se ostvarila prava autora i izvođača u tom pogledu; traži od Komisije da ocijeni i pomno prati stanje u tom

³⁶ Eurofound, Istraživanje o radnoj snazi

³⁷ Direktiva (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji (SL L 275, 25.10.2022., str. 33.).

³⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0239_HR.html

³⁹ Direktiva 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama (SL L 48, 23.2.2011., str. 1. ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/7/oj>)

⁴⁰ Direktiva (EU) 2019/790 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o autorskom pravu i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmjeni direktiva 96/9/EZ i 2001/29/EZ (SL L 130, 17.5.2019., str. 92., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>).

pogledu; traži od Komisije da pomno ocijeni kompatibilnost odredbi o otkupu prava, kao i odredbi o biranju najpovoljnijeg prava i jurisdikcije koji često zaobilaze europska pravila i potrebu za rješavanjem tih i svih ostalih štetnih praksi koje se nameću stvarateljima u svjetlu postojećih i budućih inicijativa;

27. zabrinut je zbog prisilnih praksi otkupa autorskih prava kojima se ugrožavaju radni uvjeti i egzistencija europskih stvaratelja; pozdravlja predstojeću studiju koju će Komisija pokrenuti o tom pitanju i traži od Komisije da predloži potrebne inicijative za rješavanje te prakse na razini Unije, uzimajući u obzir njezine zaključke i preporuke;
28. poziva države članice da povećaju napore kako bi se spriječio neprijavljeni rad, priznalo i reguliralo neregistrirano radno vrijeme i iskorijenile prakse lažnog samozapošljavanja u kulturnim i kreativnim sektorima, među ostalim jačanjem djelovanja tijela za provedbu zakona o radu te uz sudjelovanje socijalnih partnera; ističe ulogu Europskog nadzornog tijela za rad u tom pogledu, naročito u pružanju informacija mobilnim stručnim radnicima u kulturnim i kreativnim sektorima, razmjeni informacija među državama članicama, zajedničkim i usklađenim inspekcijama te procjenama rizika u pogledu sektorskih izazova;
29. iako priznaje posebne aranžmane u pogledu radnog vremena uobičajene za te sektore, smatra da se ravnoteža između poslovnog i privatnog života mora poštovati;
30. naglašava važnost zaštite zdravlja i sigurnosti na radnome mjestu; poziva Komisiju da promiče priznavanje, kompenzaciju i prevenciju profesionalnih bolesti povezanih s posebnim aktivnostima u kulturnom i kreativnom sektoru;
31. ponavlja svoj poziv državama članicama da osiguraju stabilno i predvidljivo financiranje te da diversificiraju izvore potpore kulturnom i kreativnom sektoru, da se suzdrže od financijskih rezova u postojećem financiranju i da povećaju svoju financijsku potporu tim sektorima, čime bi se doprinijelo većoj predvidljivosti za stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru koji primaju ta sredstva;
32. smatra da su javni ulagači u kulturnim i kreativnim sektorima odgovorni za promicanje poštenih praksi i poziva na integraciju poštenih načela u njihove strategije financiranja, u savjetovanju sa socijalnim partnerima; ustraje u tomu da bi za sve profesionalne institucijske angažmane stručnjake u kulturnim i kreativnim sektorima trebalo osigurati poštenu naknadu te riješiti problem zamjene radnih mjesta lažnim volontiranjem;
33. poziva javne ulagače na razini Unije te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini da uvedu i ojačaju socijalnu klauzulu s pomoću uvjeta o korištenju javnih sredstava i javne nabave kako bi se zajamčile pravedne i primjerene naknade i radni uvjeti stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru u cijelom lancu podugovaranja, uzimajući u obzir rodnu perspektivu kako bi se zajamčio jednak pristup resursima za stvaranje i proizvodnju te jednaka plaća, u skladu s kolektivnim ugovorima ako postoje, te kako bi se promicalo postizanje kolektivnih dogovorenih rješenja u područjima u kojima još ne postoje;
34. smatra da bi programi i projekti koje financira Unija u kulturnom i kreativnom sektoru, kao što je Kreativna Europa, trebali osigurati usklađenost sa svim radnim i socijalnim obvezama u okviru prava Unije i nacionalnog prava ili kolektivnih ugovora te doprinijeti provedbi načela europskog stupa socijalnih prava u kulturnom i kreativnom

sektoru; traži od Komisije da se pobrine za to da sljedeći ciklus programa Unije u kulturnom i kreativnom sektoru bude u skladu s tim načelima, među ostalim uvođenjem socijalne uvjetovanosti, nalik na druga područja politika EU-a, koja obuhvaća, među ostalim, obvezu pravedne naknade stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru za njihov rad, uključujući vrijeme posvećeno istraživanju, vježbanju, pripremi i primjeni retroaktivno, uzimajući u obzir posebnosti podnositelja zahtjeva i kulturnog i kreativnog sektora u cjelini, te obraćajući dužnu pažnju na to da ne dolazi do nerazmjernog povećanja administrativnog opterećenja;

35. podsjeća na to da postupci za podnošenje zahtjeva za financiranje EU-a, uključujući one za program Kreativna Europa, i dalje sa sobom nose previše tereta i stvaraju nepotrebne prepreke za potencijalne korisnike; stoga poziva Komisiju da dodatno pojednostavi te postupke kako bi se osigurao pravedan pristup financijskim sredstvima Unije;
36. smatra da je javno financiranje ključno za osiguravanje održivog, raznolikog i demokratskog kulturnog i kreativnog ekosustava; traži od država članica i Komisije da znatno povećaju financijsku potporu kulturnom i kreativnom sektoru, a od država članica da postave minimalni cilj potrošnje od 2 % nacionalnih javnih rashoda u kulturnom i kreativnom sektoru, koji čine do 4 % BDP-a EU-a; poziva sve aktere Unije da povećaju financiranje kulture u svim programima Unije i da ojačaju sinergije te da uvedu potrebne promjene u nadzor VFO-a kako bi se uzela u obzir ulaganja u kulturu u cijelom europskom proračunu;
37. žali zbog toga što većina država članica nije ostvarila uključivanje cilja ulaganja u iznosu od 2 % Fonda za oporavak i otpornost za kulturne i kreativne sektore u nacionalne planove za oporavak i otpornost država članica, kako je to zatražio Parlament;

Uloga socijalnih partnera i kolektivno pregovaranje

38. podsjeća da stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru imaju slobodu i pravo osnovati sindikate i strukovne organizacije te im se pridružiti kako bi ih predstavljali i kako bi sustavno i smisleno sudjelovali u postupku donošenja politika u područjima kulturne i socijalne politike te politike zapošljavanja; poziva države članice da ojačaju socijalni dijalog na razini Unije te na nacionalnoj i sektorskoj razini u skladu s Preporukom Vijeća o jačanju socijalnog dijaloga, osiguravajući zastupljenost svih stručnjaka iz svih kulturnih i kreativnih sektora te jamčeći visoku razinu pokrivenosti kolektivnim pregovaranjem na način kojim se osiguravaju pristojni radni uvjeti te pravedne i primjerene plaće; poziva države članice da jamče učinkovitu primjenu prava na kolektivno pregovaranje u kulturnim i kreativnim sektorima;
39. napominje da se stope pokrivenosti kolektivnim pregovaranjem država članica u kulturnom i kreativnom sektoru znatno razlikuju; smatra da snažno kolektivno pregovaranje znatno doprinosi osiguravanju odgovarajuće zaštite u obliku minimalne plaće, pravedne naknade, prava radnika, dobrih radnih uvjeta kao i odredbi o osposobljavanju i profesionalnom razvoju te zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika; poziva Komisiju i države članice da podrže socijalni dijalog na svim razinama i kolektivno pregovaranje te da poboljšaju pokrivenost njime u kulturnom i kreativnom sektoru; stoga potiče Komisiju i države članice da zajedno sa socijalnim partnerima rade na

ostvarivanju pokrivenosti kolektivnim pregovaranjem od najmanje 80 % do 2030., što bi se trebalo odraziti i u kulturnim i kreativnim sektorima, te da redovito preispituju napredak u ostvarivanju tog cilja;

40. pozdravlja to što je Komisija objavila „Smjernice za primjenu prava EU-a o tržišnom natjecanju na kolektivne ugovore u pogledu uvjeta rada samozaposlenih pojedinaca”, uključujući samozaposlene autore i izvođače bez zaposlenika, kojima se pruža veća zaštita stvarateljima i samozaposlenim osobama u kulturnim i kreativnim sektorima; poziva države članice da osiguraju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje učinkovito primjenjuju Smjernice; poziva Komisiju da prati kako nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje primjenjuju Smjernice uz potporu Europske mreže za tržišno natjecanje kao i savjetovanja s europskim socijalnim partnerima te autorima, umjetnicima, izvođačima i kulturnim radnicima kako bi se osigurala njihova dosljedna primjena;
41. ističe da se većina samozaposlenih osoba bez zaposlenika u kulturnom i kreativnom sektoru suočava s poteškoćama u utjecaju na svoje radne uvjete; konstatira da, čak i ako nisu u potpunosti integrirane u poslovanje naručitelja na isti način kao i radnici, određene samozaposlene osobe bez zaposlenika možda nisu potpuno neovisne o svojem naručitelju ili možda nemaju dovoljnu pregovaračku moć; stoga naglašava da je kolektivno pregovaranje za samozaposlene osobe bez zaposlenika učinkovit alat za jamčenje boljih radnih uvjeta, uključujući plaću;
42. poziva države članice i socijalne partnere da nastoje zajamčiti pravedne i primjerene plaće u kulturnom i kreativnom sektoru, odražavajući učinkovitu razinu obrazovanja, vještina, kompetencija i profesionalnih iskustava; u tom pogledu poziva države članice da promiču kolektivne ugovore o određivanju plaća u kulturnom i kreativnom sektoru;

Obrazovanje, osposobljavanje i razvoj karijere

43. zabrinut je zbog sve ograničenijeg prostora posvećenog umjetničkom obrazovanju u nacionalnim kurikulumovima u osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju; sa zabrinutošću primjećuje da financijske prepreke često otežavaju pristup visokom obrazovanju u području umjetnosti i kulture za mlade u osjetljivom ili nepovoljnom položaju, osobito mlade s invaliditetom; poziva države članice da osiguraju pravedan pristup umjetničkom obrazovanju, posebno visokom obrazovanju; potiče države članice da dodijele odgovarajuće financijske i ljudske resurse za jačanje umjetničkih disciplina pristupom STEAM u svim fazama obrazovanja u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima; traži od Komisije da ocijeni potencijalne modele za kompenzaciju javnih umjetničkih i kulturnih organizacija koje osobama mlađima od 18 godina omogućuju besplatan pristup kulturnim događajima i obrazovanju;
44. izražava zabrinutost zbog nedostatka jasnoće i informacija o radnim uvjetima i praksama koji se pružaju studentima i mladim diplomantima koji ulaze na tržište rada, uključujući razumijevanje statusa radnika i samozaposlenih osoba; poziva države članice da uspostave ili ojačaju uključive mjere kako bi se osiguralo da mladi, posebno oni koji su obično u nepovoljnom položaju na tržištu rada, imaju pristup informacijama o mogućnostima zapošljavanja, poštenim praksama i svojim pravima, među ostalim u skladu s primjenjivim okvirom za autorska prava i obvezama u okviru radnog prava

Unije i nacionalnog radnog prava;

45. naglašava da je pristup europskom prostoru obrazovanja ključan za umjetničko istraživanje i razvoj karijere nastavnika i mladih stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru; poziva države članice da osiguraju potpunu integraciju visokog umjetničkog obrazovanja u europski prostor obrazovanja; potiče Komisiju i države članice da rade na povećanju vrijednosti diploma povezanih s umjetnošću i kulturom te sustava automatskog uzajamnog priznavanja i certificiranja diploma i drugih kvalifikacija i vještina, ishoda učenja i razdoblja studiranja u inozemstvu, čime se omogućuje usporedivost i osigurava prekogranična prenosivost umjetničkih kompetencija i vještina radnika u kulturnom i kreativnom sektoru;
46. ustraje na važnosti ulaganja u cjeloživotno učenje za stručnjake u kulturnim i kreativnim sektorima; naglašava važnost mobilnosti na razini EU-a za razmjenu ideja i praksi, promicanje međukulturne suradnje i unaprjeđenje razvoja karijere, uključujući mogućnosti osposobljavanja, u kulturnim i kreativnim sektorima; smatra da treba udvostručiti napore kako bi se mogućnosti za obrazovnu i profesionalnu razmjenu na europskoj razini ojačale i proširile te tako postale uključivije; apelira na države članice i na Uniju da bolje mapiraju potrebe za osposobljavanjem stručnjaka u kulturnim i kreativnim sektorima te da bolje koordiniraju svoje politike u području kulture, obrazovanja i zapošljavanja kako bi se njima bolje odgovorilo na specifične izazove kulturnih i kreativnih sektora;
47. ističe ulogu koju mikrokvalifikacije mogu imati kada se upotrebljavaju na dosljedan i standardiziran način, među ostalim u digitalnim i kreativnim vještinama i kompetencijama, uz priznavanje njihove usklađenosti s formalnim kvalifikacijama; poziva Komisiju i države članice da razviju europski ekosustav mikrokvalifikacija u skladu s Preporukom Vijeća i da osiguraju njihovu prenosivost diljem Europe;
48. zabrinut je zbog nedostatka sustava potpore pri promjeni karijere za umjetnike i stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru kojima je potrebna prekvalifikacija; smatra da je to posebno važno za stručnjake na čija radna mjesta utječe, među ostalim, digitalizacija ili osobe čija se praksa oslanja na njihove fizičke kapacitete, kao što su plesači, pjevači i glazbenici; poziva države članice i Komisiju da, uz savjetovanje sa socijalnim partnerima i u kontekstu ciljeva Europske godine vještina i Pakta za vještine, ulažu u usavršavanje i prekvalifikaciju putem programa cjeloživotnog učenja i programa razvoja vještina, među ostalim partnerstvima sa svim relevantnim akterima, prikupljanjem dobrih praksi, tehničkim i strukovnim sustavima obrazovanja i osposobljavanja, čime se stručnjacima iz kulturnog i kreativnog sektora omogućuje da razviju nova digitalna, poduzetnička, pravna i druga relevantna znanja i vještine, uključujući pismenost u području umjetne inteligencije te meke i transverzalne vještine, unutar ili izvan kulturnog i kreativnog sektora;
49. pozdravlja razvoj europskog okvira za digitalne obrazovne sadržaje, koji će se temeljiti na kulturnoj i kreativnoj raznolikosti; poziva države članice da te preporuke na odgovarajući način provedu u svojim nacionalnim školskim i obrazovnim sustavima; ponavlja svoj poziv Komisiji da predstavi prijedlog Direktive o kvalitetnom pripravnstvu i naglašava važnost plaćenih kvalitetnih pripravništava u kulturnom i kreativnom sektoru;

50. poziva socijalne partnere da promiču osposobljavanje i razvoj vještina; poziva Europsku komisiju da podupre suradnju između vijeća za vještine, ako ona postoje, i razmjenu najboljih praksi među državama članicama;
51. smatra da stručnjaci u kulturnom i kreativnom sektoru u isto vrijeme mogu pripadati jednom ili više sektora, na primjer sektorima zabave i sporta; smatra da ti sektori također imaju ključnu ulogu u zbližavanju naroda Europe kroz doživljena iskustva na natjecanjima Unije; stoga naglašava važnost osiguravanja zdravog i uravnoteženog ekosustava u cijelom kulturnom i kreativnom sektoru, sektorima zabave i sporta;

Rodna ravnopravnost i mjere protiv uznemiravanja na radnome mjestu i diskriminacije u kulturnom i kreativnom sektoru

52. ističe da su žene često žrtve seksizma, rodni stereotipa i seksualnog uznemiravanja te da obično zarađuju manje od muškaraca na istovjetnim položajima; poziva države članice da udvostruče napore za iskorjenjivanje seksualnog uznemiravanja u kulturnom i kreativnom sektoru te da osiguraju sigurno i zdravo radno mjesto, među ostalim s pomoću razmjene najboljih praksi; u tom pogledu pozdravlja Komisijin prijedlog direktive o borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te sa zanimanjem iščekuje njegovo brzo donošenje; poziva države članice da u suradnji sa socijalnim partnerima brzo prenesu i provedu Direktivu o transparentnosti plaća te ojačaju obvezujuće mjere u pogledu transparentnosti plaća, kao što su pravo na informacije o visini plaća, izvješćivanje poduzeća i kolektivno pregovaranje; traži od Komisije i država članica da ojačaju postojeće ili, ako ih nema, uspostave nove mehanizme poticaja i strukture za osiguravanje jednakih mogućnosti u karijeri, posebno za žene, pripadnike zajednice LGBTIQI+, osobe u nepovoljnom položaju i pripadnike manjina, među ostalim, prema potrebi, u vidu mehanizama financiranja;
53. napominje da kulturni i kreativni sektori zbog često nesigurnih radnih uvjeta i neuravnoteženih struktura moći pokazuju natprosječnu izloženost zastrašivanju i diskriminaciji, pri čemu je 86 % sindikata u industriji zabave izrazilo zabrinutost zbog seksualnog uznemiravanja na radnome mjestu⁴¹; napominje da su u sektoru zabave osobito pogođeni podsektor zabave uživo i filmski/televizijski podsektor⁴²;
54. potiče države članice da u suradnji sa socijalnim partnerima uklone sustavne prepreke koje stručnjake iz kulturnog i kreativnog sektora čine ranjivima i stvore sveobuhvatan i koordiniran sektorski odgovor kako bi se spriječilo, suzbilo i iskorijenilo nasilje i uznemiravanje, među ostalim pružanjem jasnih linija odgovornosti u postupcima izvješćivanja i zaštite, uspostavom i pružanjem odgovarajućih resursa za neovisne strukture za povjerljivo izvješćivanje o nepoštenim praksama te dobivanjem smjernica i pravnih savjeta, strogo istragom prijavljenih slučajeva, podizanjem razine osviještenosti i utvrđivanjem smjernica o sprečavanju uznemiravanja putem obrazovanja i osposobljavanja, među ostalim za nadležna tijela;
55. naglašava da bi umjetnice i stručnjakinje u kulturnom i kreativnom sektoru diljem Unije trebale imati veći pristup resursima za stvaranje i produkciju; ponavlja svoj poziv

⁴¹ Sažetak politike o seksualnom uznemiravanju u industriji zabave, MOR, 2020.

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_dialogue/@actrav/documents/publication/wcms_761947.pdf

⁴² MOR, Sažetak politike o seksualnom uznemiravanju u industriji zabave (2020.)

državama članicama da u suradnji sa socijalnim partnerima promiču socijalni dijalog, među ostalim kolektivnim pregovaranjem, o rješavanju problema rodne neravnopravnosti osiguravanjem jednake plaće za rad jednake vrijednosti, zastupljenosti na vodećim položajima i položajima na kojima se donose odluke, te zaštitom ravnoteže između poslovnog i privatnog života; potiče socijalne partnere da promiču uključivanje žena i mladih u svoje vodstvo i među pregovarače; u tom pogledu poziva države članice da brzo prenesu i provedu Direktivu o ravnoteži između poslovnog i privatnog života⁴³; poziva države članice da osiguraju da poduzeća i organizacije aktivne u kulturnom i kreativnom sektoru donesu akcijske planove za rodnu ravnopravnost kako bi se spriječilo uznemiravanje na radnome mjestu u suradnji sa svojim predstavnicima radnika;

56. poziva države članice koje još nisu ratificirale Konvenciju MOR-a protiv nasilja i uznemiravanja da to učine bez odgađanja; nadalje, poziva na brzo donošenje odluke Vijeća kojom bi se odobrila ratifikacija Konvencije u pogledu onih odredbi koje se odnose na nadležnosti Unije;

Umjetnička sloboda

57. ustraje u tome da je potrebno zajamčiti slobodu umjetničkog stvaralaštva i izražavanja diljem Europe, čime bi se doprinijelo solidarnosti, socijalnoj koheziji i jednakim uvjetima za umjetnike kako bi razvili svoje aktivnosti; ponavlja svoj poziv Komisiji da u okviru izvješća o vladavini prava proširi poglavlje o praćenju slobode i pluralizma medija kako bi se obuhvatili i svi aspekti slobode izražavanja, uključujući umjetničke i akademske slobode; poziva Komisiju da se u reviziji provedbe akcijskog plana za europsku demokraciju, u okviru odgovarajućih inicijativa, dodatno usredotoči na promicanje i zaštitu slobode umjetnika da stvaraju bez cenzure, političkog uplitanja ili zastrašivanja, uključujući kriminalizaciju, čime bi se osiguralo uživanje kulturnih prava europskih građana;
58. ustraje u tome da su pravedni socijalni i radni uvjeti te pristojna i održiva razina naknade, kao i odgovarajući pristup socijalnoj sigurnosti, ključni za jamčenje slobode umjetničkog izražavanja za sve stvaratelje, uz jamstvo jednakih uvjeta za razvoj njihove aktivnosti; podsjeća da je dužnost država članica i Unije da zaštite i brane stručnjake u kulturnim i kreativnim sektorima te da im pomognu u očuvanju slobode stvaralaštva i izražavanja; poziva države članice da uz proaktivnu potporu Komisije razviju smjernice za zaštitu umjetničke slobode kao vrijednosti EU-a;
59. poziva Komisiju i ESVD da prema potrebi konsolidiraju i prošire mjere za potporu umjetnicima i drugim stručnjacima u kulturnom i kreativnom sektoru koji su izloženi riziku, posebno zbog rata ili geopolitičke nestabilnosti, u očuvanju njihove slobode umjetničkog izražavanja;

Digitalni izazovi

60. ističe da su automatizacija i umjetna inteligencija postali koristan alat za umjetničko

⁴³ Direktiva (EU) 2019/1158 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU (SL L 188, 12.7.2019., str. 79., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj>).

stvaralaštvo te da također mogu doprinijeti otvaranju radnih mjesta u kulturnom i kreativnom sektoru te povećati mogućnosti za njegov razvoj, uslijed pojave novih profesionalnih profila, posebno kada se provode na antropocentričan način, kako bi čovjek bio izvor i korisnik tehnoloških inovacija; međutim, izražava zabrinutost zbog učinaka sve veće automatizacije koji proizlaze iz upotrebe strojnog učenja, robotike i drugih tehnologija temeljenih na podacima, kao što su potpomognuta proizvodnja sadržaja, sinkronizacija uz pomoć umjetne inteligencije, prevođenje govora u tekst kao i automatizirano izvlačenje metapodataka i širenje moćnih sustava generativne umjetne inteligencije za stvaranje sadržaja, uključujući upotrebu uvjerljivog krivotvorenog sadržaja bez pristanka, što može predstavljati poseban izazov za umjetnike i druge stručnjake u kulturnim i kreativnim sektorima kojima prijete gubitak radnog mjesta, prava na plaću, ali i kontrole nad vlastitim stvaralaštvom ili pogoršanje radnih uvjeta;

61. poziva Komisiju da nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima razvije strateški pristup na razini Unije kako bi se predvidjeli učinci na radna mjesta, metode rada, uvjete radnika, usavršavanje, prekvalifikaciju i potrebe za radnom snagom koji proizlaze iz upotrebe tih novih tehnologija u kulturnom i kreativnom sektoru; poziva države članice da, uz potporu Komisije, u okviru tog strateškog pristupa razviju osposobljavanje i obrazovanje, uključujući pismenost u području umjetne inteligencije, akcijske planove za otvaranje radnih mjesta te sektorsku financijsku potporu i mjere kako bi se osobama pogođenima digitalizacijom i gubitkom radnih mjesta u vezi s umjetnom inteligencijom osigurao pristup odgovarajućoj socijalnoj zaštiti;
62. posebno poziva na promicanje socijalnog dijaloga i savjetovanja s kulturnim i kreativnim sektorom kako bi se osigurala jednakost, kulturna raznolikost, nediskriminacija i pravednost u sustavima umjetne inteligencije; poziva Komisiju da donese mjere kojima će se zajamčiti transparentnost i odgovornost sustava umjetne inteligencije i algoritama, izbjeci nenamjerna pristranost i diskriminacija u kulturnom i kreativnom sektoru te osigurati jednako postupanje, uključenost i najbolja uporaba digitalnih tehnologija kako bi se poduprli pristojni radni uvjeti stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, uživanje njihovih prava, a posebno prava na pravednu, primjerenu i razmjernu naknadu, u skladu sa zakonodavstvom Unije o autorskim pravima;
63. ističe da algoritamsko upravljanje predstavlja nove izazove za budućnost rada, kao što su kontrola i nadzor koji se temelji na tehnologiji kako bi se pratio napredak, vrijeme i uspješnost, te da ono znatno utječe na zdravlje i sigurnost radnika, posebno na njihovo mentalno zdravlje i pravo na privatnost i ljudsko dostojanstvo, kao i na diskriminirajuće postupanje u postupcima zapošljavanja i drugim područjima, ako se ne osigura dostatan ljudski nadzor; nadalje, zabrinut je zbog toga što umjetna inteligencija može ugroziti slobodu i autonomiju ljudi, među ostalim i na radnome mjestu; naglašava da rješenja za umjetnu inteligenciju u kulturnom i kreativnom sektoru moraju biti transparentna i da se njima moraju izbjegavati sve negativne implikacije za radnike te da bi trebala biti dogovorena između socijalnih partnera; poziva Komisiju da posveti dužnu pozornost učincima umjetne inteligencije na prava i dobrobit radnika na sve digitaliziranim radnome mjestu u trenutačnom i budućem zakonodavnom radu, među ostalim predstavljanjem zakonodavnog prijedloga o umjetnoj inteligenciji na radnome mjestu;
64. ponavlja svoj poziv Komisiji da procijeni izazove koje sadržaj stvoren umjetnom inteligencijom, a koji proizlaze iz poslovnih modela koji se stalno razvijaju i zbog kojih

postoji rizik od stvaranja regulatornih nedostataka, te utjecaj istraživanja i razvoja umjetne inteligencije i povezanih tehnologija predstavljaju za kulturne i kreativne sektore, što se u prvom redu odnosi na autorstvo i pravednu naknadu za autore i izvođače; poziva Komisiju da ocijeni u kojoj se mjeri europskom Općom uredbom o zaštiti podataka mogu pružiti brze i učinkovite zaštitne mjere protiv neovlaštenog „struganja” osobnih podataka (engl. data scraping) koje provode sustavi umjetne inteligencije te jesu li postojeće iznimke za rudarenje teksta i podataka dostatno uravnotežene kako bi se i u kontekstu generativne umjetne inteligencije zadovoljili uvjeti „testa u tri koraka”; naglašava da se treba pobrinuti za to da dobavljači generativne umjetne inteligencije poštuju obveze utvrđene u mogućem Aktu o umjetnoj inteligenciji i, ne dovodeći u pitanje zakonodavstvo Unije ili nacionalno zakonodavstvo o autorskim pravima, dokumentiraju i javno objavljuju dovoljno detaljan sažetak upotrebe podataka o osposobljavanju zaštićenih autorskim pravom;

65. ističe potrebu za dobrom uravnoteženošću cijelog kulturnog ekosustava kako bi se omogućilo da svi njegovi dijelovi napreduju; smatra da je iznimno važno raditi na potpunom oporavku nakon pandemije bolesti COVID-19, integraciji digitalnih inovacija i upravljanju njima te dodatnom jačanju kulturnog i kreativnog sektora, kao i na boljim uvjetima za stručnjake u tim sektorima; konstatira da su novi inovativni organizacijski oblici udruživanja, kao što su organizacije kojima se samostalno upravlja i kulturne zadruge, sve važniji u kulturnom i kreativnom sektoru; poziva države članice i Komisiju da pruže potporu njima i njihovim mrežama, osiguravajući istu razinu priznavanja uzimajući u obzir njihove posebnosti pri predlaganju inicijativa, kako bi se zajamčili visoki standardi transparentnosti, njihovo potpuno i aktivno sudjelovanje, među ostalim u postupcima donošenja odluka, te zaštita njihovih radnika na nacionalnoj i europskoj razini; poziva države članice da stvore poticajno okruženje za javno-privatna partnerstva kako bi se olakšale inovacije u području politika kojima će se podupirati konkurentnost kreativnih poduzeća, njihova produktivnost i dostatno financiranje;
66. ističe da hitno treba revidirati zakone o dječjem radu koji su postali neučinkoviti zbog rasprostranjene prisutnosti maloljetnih stvaratelja sadržaja na društvenim mrežama; poziva Komisiju i države članice da predlože odredbe za zaštitu maloljetnih stvaratelja sadržaja od rizika iskorištavanja, uzimajući pritom u obzir nove izazove koje sa sobom nose nove tehnologije i platforme društvenih medija;

Prijedlozi mjera Unije

67. traži od Komisije da na temelju članka 153. i članka 352. Ugovora o funkcioniranju Europske unije podnese prijedloge zakonodavnih instrumenata za uspostavu sveobuhvatnog okvira Unije („Okvir”) za socijalni i profesionalni položaj umjetnika i drugih stručnjaka u kulturnim i kreativnim sektorima („stručnjaci u kulturnim i kreativnim sektorima”), a osobito: Direktivu o dostojanstvenim radnim uvjetima, čime se doprinosi ispravnom utvrđivanju njihova radnog statusa, kao i jednu ili više odluka za prikupljanje i objavu odgovarajućih podataka te za poticanje suradnje i razmjene najboljih praksi među državama članicama, među ostalim uspostavljanjem europske platforme, u cilju oblikovanja standarda kvalitete i preispitivanja relevantnih promjena u pogledu statusa i položaja stručnjaka u području kulturnog i kreativnog sektora, osiguravajući rodnu perspektivu, uz puno sudjelovanje socijalnih partnera, te kako bi se na razini Unije priznala posebna situacija stručnjaka u području kulturnog i kreativnog

sektora u skladu s preporukama iz Priloga ovom dokumentu;

68. smatra da je javna potrošnja za kulturu socijalno ulaganje koje bi trebalo pomno pratiti; poziva na uključivanje radnih i životnih uvjeta u kulturnom i kreativnom sektoru u smjernice za politike zapošljavanja država članica⁴⁴;
69. ponavlja svoj poziv Komisiji da ažurira Novu agendu za kulturu te u nju kao prioritetno područje uključi poboljšanje životnih i radnih uvjeta radnika u kulturnim i kreativnim sektorima; traži od Komisije da u svoje političke prioritete za razdoblje 2024. – 2029. uključi poboljšanje radnih i životnih uvjeta te pravednu naknadu u kulturnim i kreativnim sektorima;
70. poziva države članice da povećaju razinu ambicije za ključni prioritet „Umjetnici i kulturni stručnjaci: osnaživanje kulturnih i kreativnih sektora” u planu rada Vijeća za kulturu za razdoblje 2023. – 2026., uz ambicioznije mjere i ciljne rezultate usmjerene na status i radne uvjete stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru;
71. traži od Komisije da svake dvije godine Europski parlament i Vijeće izvijesti o svojoj analizi položaja stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru u Uniji, relevantnim promjenama na temelju prikupljenih podataka kao i o provedbi instrumenata uključenih u Okvir;
72. smatra da bi sve financijske implikacije zatraženih prijedloga trebale biti pokrivene postojećim proračunskim sredstvima; naglašava da bi, s obzirom na važnost kulturnih i kreativnih sektora za gospodarstva Unije i država članica, donošenje i provedba prijedloga značile znatne financijske dobitke i povećanje učinkovitosti te da će stoga biti korisne i u gospodarskom i u socijalnom smislu, kao što je jasno istaknuto u izvješću EPRS-a o procjeni europske dodane vrijednosti;

73. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju i priložene preporuke proslijedi Komisiji i Vijeću te državama članicama.

⁴⁴ Odluka Vijeća (EU) 2022/2296 od 21. studenoga 2022. o smjernicama za politike zapošljavanja države članice (SL L 304, 24.11.2022., str. 67., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2296/oj>).

PRILOG PRIJEDLOGU REZOLUCIJE: PREPORUKE O SADRŽAJU TRAŽENOG PRIJEDLOGA

Preporuka 1.: opći cilj Okvira

Opći je cilj prijedlogâ koje Komisija treba podnijeti uspostava okvira Unije za socijalni i profesionalni položaj umjetnika i drugih stručnjaka u kulturnim i kreativnim sektorima („stručnjaci u kulturnim i kreativnim sektorima”) („Okvir”) kako bi se poboljšao njihov socijalni i profesionalni položaj.

Preporuka 2.: instrumenti sadržani u Okviru

Okvir bi se trebao sastojati od sljedećih prijedloga zakonodavnih instrumenata, posebno:

- Direktive o pristojnim radnim uvjetima, kao i
- jedne ili više odluka kojima se doprinosi provedbi ili dopuni pravne stečevine Unije u relevantnim područjima i kojima se uspostavlja mehanizam za strukturiranu suradnju i razmjenu najboljih praksi među državama članicama u cilju oblikovanja standarda kvalitete i preispitivanja relevantnih kretanja u pogledu statusa i položaja stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, među ostalim kroz uspostavu platforme. Tim bi se mehanizmom trebalo osigurati da socijalni partneri mogu u potpunosti sudjelovati na nacionalnoj razini i razini Unije.

Preporuka 3.: područje primjene prijedloga zakonodavnih instrumenata

Okvir bi trebao obuhvaćati sve stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru u okviru različitih funkcija, uloga i kapaciteta potrebnih za ostvarenje kulturnih i kreativnih izričaja i djela, bez obzira na njihov radni status.

Okvir bi se trebao, *među ostalim*, usredotočiti

- s pomoću Direktive na sljedeće točke:
 - ispravno utvrđivanje radnog statusa stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru kako bi se državama članicama omogućilo da pravilno utvrde njihov status;
 - razvoj mjera za poboljšanje radnih uvjeta stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, posebno kako bi se osigurale pravedne i prikladne naknade, pristojni radni uvjeti i pravedne radne prakse;
- s pomoću jedne ili više odluka, uključujući Odluku o uspostavi europske platforme za socijalni i profesionalni položaj stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, na sljedeće točke:
 - poboljšanje statusa stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru;
 - uspostavu kriterija za zajedničko razumijevanje i priznavanje stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru i njihove posebne situacije na razini Unije. Ti bi kriteriji imali za cilj osigurati, s jedne strane, neometanu primjenu uvjeta povezanih sa statusom stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, za one koji imaju takav status u skladu s

nacionalnim pravom te postići konvergenciju i, s druge strane, poboljšati položaj onih koji nisu obuhvaćeni takvim statusom;

- učinkovit pristup stručnjaka u kulturnim i kreativnim sektorima sustavima socijalne sigurnosti i socijalnoj zaštiti;
- poboljšanje zastupljenosti radnika u kulturnom i kreativnom sektoru i kolektivnog pregovaranja u suradnji sa socijalnim partnerima, u skladu s Preporukom Vijeća o jačanju socijalnog dijaloga u Uniji;
- promicanje transnacionalnog rada u Europi, među ostalim olakšavanjem koordinacije i prenosivosti prava u svim sustavima socijalne zaštite i prekogranične mobilnosti u kulturnom i kreativnom sektoru;
- uvođenje uvjeta za upotrebu javnih sredstava kako bi se zajamčile pravedna naknada i poštenu radni uvjeti stručnjaka u kulturnim i kreativnim sektorima te promicanje rodne ravnopravnosti, u skladu s kolektivnim ugovorima ako postoje, kao i promicanje zajedničkih rješenja postignutih na temelju pregovaranja u područjima u kojima još ne postoje;
- integraciju visokog umjetničkog obrazovanja u europski prostor obrazovanja, automatsko uzajamno priznavanje i potvrđivanje ishoda učenja i razdoblja studiranja u inozemstvu u kulturnim i kreativnim sektorima te razvoj prilika za osposobljavanje i razvoj karijere te tranzicije za stručnjake u kulturnim i kreativnim sektorima;
- uklanjanje sustavnih prepreka u borbi protiv svih oblika diskriminacije i rodno uvjetovanog nasilja te promicanje rodne ravnopravnosti u kulturnim i kreativnim sektorima;
- učinkovito jamstvo umjetničke slobode kao dijela radnih uvjeta za stručnjake u kulturnom i kreativnom sektoru.

Komisija bi trebala analizirati položaj stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru u Uniji, pratiti relevantne promjene i provedbu Okvira. Svake dvije godine trebala bi izvješćivati Europski parlament i Vijeće o svojim zaključcima i analizi položaja stručnjaka u kulturnim i kreativnim sektorima u Uniji, o relevantnim kretanjima i o provedbi Okvira.

Preporuka 4.: posebni ciljevi Odluke/odluka o uspostavi europske platforme

Europska platforma trebala bi se uspostaviti na temelju jedne ili više odluka. Europska platforma trebala bi, među ostalim, težiti sljedećim posebnim ciljevima:

- poboljšati znanje o životnim i radnim uvjetima stručnjaka u kulturnom i kreativnom sektoru, među ostalim u pogledu uzroka tih uvjeta i regionalnih razlika u njima, s pomoću alata utemeljenih na dokazima, komparativne analize i relevantnih metodoloških instrumenata za prikupljanje podataka nadovezujući se na rad relevantnih aktera;
 - takvi podaci trebali bi obuhvaćati radne uvjete, radni status, razine naknade, pristup socijalnoj sigurnosti i socijalnoj zaštiti, kolektivno zastupanje i obranu te pokrivenost kolektivnim ugovorima, izloženost preprekama uključenosti i oblicima diskriminacije i rodno uvjetovanog nasilja te rodnu ravnopravnost i umjetničku slobodu; takve podatke trebalo bi u najvećoj mogućoj mjeri raščlaniti prema spolu, dobi, invaliditetu, geografskom položaju, veličini poduzeća i konkretnom sektoru, u mjeri u kojoj su dostupni;
- poboljšati uzajamno razumijevanje različitih sustava i praksi, među ostalim

mapiranjem postojećih definicija stručnjaka iz kulturnog i kreativnog sektora u državama članicama, smanjiti rascjepkanost i riješiti utvrđena pitanja, posebno prekogranične aspekte i kulturnu statistiku na razini Unije;

- razviti analize učinkovitosti različitih mjera politike;
- uspostaviti alate i prakse za uzajamno učenje i učinkovitu razmjenu informacija i iskustava, u cilju konvergencije među pristupima država članica, među ostalim s pomoću baze znanja o različitim praksama i poduzetim mjerama;
- razviti alate, kao što su smjernice za primjenu, priručnici za dobru praksu i zajednička načela, za poboljšanje stanja u svim područjima obuhvaćenima njezinim područjem primjene i ocijeniti iskustva s relevantnim alatima;
- olakšati i podupirati različite oblike suradnje među državama članicama povećanjem njihovih kapaciteta, olakšati prekograničnu mobilnost i poduzimati zajedničke aktivnosti te ocijeniti iskustva takve suradnje koju provode države članice sudionice; konkretno, platforma bi trebala organizirati razmjene mišljenja s predstavnicima država članica, tvorcima politika i dionicima kako bi se potaknula mobilnost, s većim naglaskom na uključivanju i uklanjanju prepreka povezanih s invaliditetom;
- osmisliti strategiju obrazovanja i osposobljavanja kojom se uzimaju u obzir posebnosti kulturnog i kreativnog sektora;
- razviti i, prema potrebi, poboljšati kapacitet za osposobljavanje relevantnih tijela i osmisliti okvir za provedbu zajedničkog osposobljavanja, među ostalim uz sudjelovanje socijalnih partnera;
- podizati razinu svijesti o relevantnim problemima i dostupnim rješenjima među stručnjacima u kulturnim i kreativnim sektorima, sindikatima i drugim predstavničkim organizacijama radnika te relevantnim tijelima država članica.
- olakšati izdavanje preporuka državama članicama o ciljevima utvrđenima Okvirom.

**PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA
OD KOJIH SU IZVJESTITELJI PRIMILI INFORMACIJE**

Sljedeći popis sastavljen je isključivo na dobrovoljnoj osnovi uz isključivu odgovornost izvjestitelja. Izvjestitelju su tijekom pripreme nacрта izvješća do njegova usvajanja u odboru informacije dostavili sljedeći subjekti ili osobe:

Subjekt i/ili osoba
AEPO-ARTIS
Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen (AEC)
Centre de Musiques Amplifiées
Coordinator European Writers' Council
Culture Action Europe
Europa Nostra
European Composer and Songwriter Alliance (ECSA)
European Grouping of Societies of Authors and Composers (GESAC)
European Labour Authority (ELA)
European Music Council
European Music Managers Alliance (EMMA)
European Trade Union Confederation (ETUC)
European Writers' Council - Fédération des Associations Européennes d'Écrivains (EWC - FAEE)
European Visual Artists (EVA)
Federation of European Publishers
Federation of European Screen Directors (FERA)
Future of Religious Heritage (FRH)
Independent Music Companies Association (IMPALA)
International Arts and Entertainment Alliance - Media, Entertainment and Arts division (UNI-MEI)
International Federation of Actors (FIA)
International Federation of Musicians (FIM)
International Labour Organization (ILO)
International Music + Media Centre (IMZ)
International Network for Contemporary Performing Arts (IETM)
Kunsten '92 on behalf of Europaplatform
Live DMA
On the Move
Opera Europe
Pearle* - Live Performance Europe
Prometheus21
Red Arrayan de Cultura, Patrimonio y Medio Ambiente
Society of Audiovisual Authors - SAA
The European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO)
UNESCO
Université libre de Bruxelles - Cultural Management

Ignasi Camós, Professor of Labor and Social Security Law at the University of Girona

Ricardo Morón Prieto, Professor of Labour and Social Security Law at Universidad Autónoma de Madrid

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Članak 58. – Postupak u zajedničkom odboru Datum objave na plenarnoj sjednici	20.4.2023
Datum usvajanja	24.10.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 43 –: 5 0: 3
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Asim Ademov, João Albuquerque, Gabriele Bischoff, Andrea Bocskor, Milan Brglez, David Casa, Jarosław Duda, Lucia Āuriš Nicholsonová, Tomasz Frankowski, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Hannes Heide, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Elena Lizzi, Martina Michels, Niklas Nienass, Max Orville, Dragoş Pîslaru, Peter Pollák, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Diana Riba i Giner, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Monica Semedo, Andrey Slabakov, Michaela Šojdrová, Eugen Tomac, Romana Tomc, Sabine Verheyen, Marianne Vind, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Ibán García Del Blanco, Marcel Kolaja, Pierre Larroustourou, Antonius Manders, Eugenia Rodríguez Palop, Rob Rooken, Kim Van Sparrentak, Salima Yenbou
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Matthias Ecke, Isabel García Muñoz, Ivars Ijabs, Franco Roberti, Thomas Rudner

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

43	+
PPE	Asim Ademov, David Casa, Jarosław Duda, Tomasz Frankowski, Cindy Franssen, Stelios Kypouropoulos, Antonius Manders, Peter Pollák, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Romana Tomc, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver, Michaela Šojdrová
Renew	Lucia Ďuriš Nicholsonová, Ivars Ijabs, Max Orville, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo, Salima Yenbou
S&D	João Albuquerque, Gabriele Bischoff, Milan Brglez, Matthias Ecke, Ibán García Del Blanco, Isabel García Muñoz, Hannes Heide, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Petra Kammerevert, Pierre Larrourou, Franco Roberti, Daniela Rondinelli, Thomas Rudner, Marianne Vind
The Left	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Niklas Nienass, Diana Riba i Giner, Kim Van Sparrentak

5	-
ECR	Chiara Gemma, Elżbieta Rafalska, Rob Rooker, Pirkko Ruohonen-Lerner, Andrey Slabakov

3	0
ID	Elena Lizzi
NI	Andrea Bocskor
Verts/ALE	Marcel Kolaja

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani